

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 29/2023-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Stanislavou Liptákovou, advokátkou, Rozvojová 2, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Pc 44/2019 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Pc 44/2019 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Košice I **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Pc 44/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **300 eur**, ktoré **je** Okresný súd Košice I **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Košice I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia **410,92 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 18 Pc 44/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie, ktorého predmetom je určenie vyživovacej povinnosti (určenie manželského výživného), začalo 6. mája 2019, pričom návrh bol pôvodne podaný na miestne príslušnom Okresnom súde Košice II a bola mu pridelená sp. zn. 19 Pc 29/2019.

3. Keďže sťažovateľ je sudcom tohto súdu, navrhovateľka namietala v podanom návrhu zaujatost' všetkých sudcov tohto súdu. Okresný súd Košice II tak začal konanie o námietke zaujatosti a uznesením č. k. 19 Pc 29/2019, 1 SprV 352/2019-6 zo 7. júna 2019 vo výroku I rozhodol, že menovaní sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu, pričom sudkyňa [REDACTED] vylúčená nie je. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 12. júna 2019. Z dôvodu vylúčenia sudcov Okresného súdu Košice II, do ktorých rozsahu pôsobnosti patrí agenda, ktorá je predmetom sporu, bola vec predložená 13. júna 2019 Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na prikázanie sporu inému súdu. Krajský súd uznesením č. k. 6 NcC 10/2019-80 z 1. júla 2019 vec prikázal okresnému súdu.

4. Okresný súd prijal spis 11. júla 2019, 19. augusta 2019 vykonal úvodné procesné úkony a 22. novembra 2019 bol spis uložený na lehotu do 1. januára 2020 z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne do dôchodku a následne 16. januára 2020 bol pridelený na prejednanie a rozhodnutie novému sudcovi.

5. Sťažovateľ sa k návrhu písomne vyjadril 13. marca 2020 a navrhovateľka sa k vyjadreniu sťažovateľa písomne vyjadrila 23. júna 2020.

6. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 3. augusta 2020, pričom vo veci samej sa konať ani nezačalo (pre nezachovanú zákonnú lehotu na prípravu na pojednávanie, vzhľadom na súdom neskoro doručované písomné podanie navrhovateľky sťažovateľovi) a bolo odročené na 28. september 2020. Okresný súd vec prejednal 28. septembra 2020 a odročil pojednávanie na neurčito s tým, že právnym zástupcom bola uložená povinnosť vyvolať spoločné konanie na účel dosiahnutia mimosúdnej dohody v lehote určenej na 30 dní.

7. Podaním doručeným súdu 10. novembra 2020 právna zástupkyňa navrhovateľky oznámila súdu, že k dohode nedošlo. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 28. december 2020 a následne odročené na 11. január 2021 z dôvodu, že právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila čerpanie dovolenky ako jej vlastnej, tak i substituentov. Upovedomením zo 4. januára 2021 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu realizácie protipandemických opatrení.

8. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 15. február 2021, právna zástupkyňa sťažovateľa však 11. februára 2021 požiadala o zrušenie termínu pojednávania, najmä vzhľadom na pretrvávajúcu mimoriadne nepriaznivú pandemickú situáciu. Upovedomením z 12. februára 2021 bolo aj toto pojednávanie súdom odročené na neurčito z dôvodu realizácie protipandemických opatrení.

9. Okresný súd nariadil pojednávanie na 29. marec 2021, pričom 2. marca 2021 požiadala právna zástupkyňa sťažovateľa o odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky a následnej povinnej 14-dňovej karantény. Upovedomením z 23. marca 2021 bolo aj toto pojednávanie súdom odročené na 3. máj 2021 z dôvodu realizácie protipandemických opatrení.

10. Druhé pojednávanie vo veci sa tak uskutočnilo 3. mája 2021, avšak vzhľadom na množstvo novopredložených dôkazov priamo na pojednávaní bolo pojednávanie odročené na 10. máj 2021. Na treťom pojednávaní 10. mája 2021 súd vo veci meritórne rozhodol.

11. Tak sťažovateľ, ako aj navrhovateľka podali vo veci odvolanie a následne sa obaja písomne vyjadrili k odvolaniam druhého z účastníkov konania, sťažovateľ podaním zo 14. júla 2021 a z 20. júla 2021 a navrhovateľka podaním z 8. júla 2021. Okresný súd doručené vyjadrenia doručoval protistrane s možnosťou vyjadriť sa k nim v lehote 15 dní. Navrhovateľka doručila svoje stanovisko 10. augusta 2021 a sťažovateľ 18. augusta 2021 požiadal o predĺženie sudcovskej lehoty na podanie vyjadrenia (z dôvodu čerpania dovolenky), čomu okresný súd vyhovel a určil novú lehotu na podanie vyjadrenia do 16. septembra 2021. Sťažovateľ vyjadrenie k vyjadreniu navrhovateľky doručil súdu 16. septembra 2021.

12. Spisový materiál bol predložený odvolaciemu súdu 8. októbra 2021. Krajský súd uznesením č. k. 7 Co/14/2021-381 z 12. apríla 2022 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu, že okresný súd nevykonal nevyhnutné dokazovanie na rozhodnutie vo veci samej, svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, pričom uvedené nedostatky nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

13. Spis bol z odvolacieho súdu vrátený na súd prvej inštancie 13. mája 2022, rozhodnutie odvolacieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 1. júna 2022. Dňa 20. októbra 2022 zaslal okresný súd žiadosť o poskytnutie informácií [REDAKOVANÉ], a 6. decembra 2022 požiadal [REDAKOVANÉ], o doplnenie informácií. Do podania ústavnej sťažnosti (23. decembra 2022) nebolo nariadené pojednávanie a posledným úkonom okresného súdu je doručovanie odpovede [REDAKOVANÉ], právnej zástupkyňi navrhovateľky 7. februára 2023.

14. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 29/2023 z 25. januára 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konania v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

15. Sťažovateľ uvádza, že napadnuté konanie má nielen pre neho veľký význam, keďže ide o konanie podľa zákona o rodine, ktoré sa tak bezprostredne týka jeho súkromia a osobného života.

16. Sťažovateľ argumentuje, že posudzovaná právna vec nie je skutkovo ani právne zložitá a sám svojím správaním žiadnym spôsobom neprispel k prietahom v napadnutom konaní, ktoré nebolo dosiaľ rozhodnuté v merite veci a nie je právoplatne skončené ani po viac ako 3 rokoch a 7 mesiacoch od podania návrhu. Vzhľadom na doterajší priebeh konania nie je možné ani predpokladať rozhodnutie vo veci v dohľadnej dobe.

17. Podľa názoru sťažovateľa výlučne postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

18. Okresný súd k sťažnosti okrem prehľadu úkonov v napadnutom konaní uviedol, že k celkovej dĺžke napadnutého konania prispela skutočnosť, že konanie sa pôvodne začalo na Okresnom súde Košice II, avšak v dôsledku vylúčenia všetkých sudcov z rozhodovania vo veci mu bola vec krajským súdom prikázaná. Ďalším faktorom, ktorý podľa okresného súdu prispel k predĺženiu konania, boli opatrenia prijaté v súvislosti so zabránením šírenia nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a tiež zmena v osobe zákonného sudcu a objektívna potreba nového sudcu oboznámiť sa s obsahom spisu a zaradiť ho na termín pojednávania. Okresný súd uznáva, že prietahy v konaní boli spôsobené i postupom súdu, keďže jeho rozsudok č. k. 18 Pc 44/2019-293 z 10. mája 2022 bol odvolacím súdom zrušený a vrátený na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keďže súd nevykonal dostatočné dokazovanie vo veci samej a rozhodnutie riadne neodôvodnil.

III.2. Replika sťažovateľa:

19. Sťažovateľ vo svojej replike okrem iného spochybnil tvrdenie okresného súdu, podľa ktorého k prietahom v konaní došlo i z dôvodu prikázania veci okresnému súdu po tom, čo boli sudcovia Okresného súdu Košice II vylúčení z rozhodovania, keďže od podania návrhu 2. mája 2019 do jeho prijatia podateľňou okresného súdu 11. júla 2019 uplynulo len 10 týždňov.

20. Opatrenia súvisiace s pandémiou COVID-19 a ich vplyv na celkovú dĺžku konania podľa názoru sťažovateľa nemožno používať ako univerzálny argument legitimizujúci prietahy pri rozhodovaní všeobecných súdov. Konanie, v ktorom sťažovateľ namieta zbytočné prietahy, patrí do tzv. prednostnej agendy všeobecných súdov [podľa § 1 ods. 1 písm. j) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávani, hlavných pojednávani a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov] a v čase mimoriadnej situácie predmet konania spadal do škály právnych vecí, v ktorých bolo možné vykonávať pojednávanie. V tomto prípade je zrejmé, že prietahy vznikli aj pred vypuknutím pandémie, počas jej trvania a pokračovali a pokračujú aj po jej odznení, čo nezodpovedá ojedinelosti trvajúcej kratší čas.

21. Sťažovateľ zastáva názor, že všeobecným súdom uvádzané dôvody týkajúce sa zmeny zákonného sudcu v jeho právnej veci nemôžu obstať a nemožno ich z hľadiska prietahov vyhodnotiť ako dôvodné či ospravedlniteľné.

22. Podľa názoru sťažovateľa je zarážajúce, že od vrátenia veci z odvolacieho súdu 13. mája 2022 na súd prvej inštancie až dosiaľ, t. j. po dobu 10 mesiacov, nebol z iniciatívy samotného všeobecného súdu vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci a aj napriek tomu, že 9. januára 2023 sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne osobitným podaním požiadal súd o nariadenie termínu pojednávania, ku dňu podania repliky k jeho nariadeniu nedošlo.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

23. Sťažovateľ podstatnou časťou argumentácie tvrdí, že zo strany okresného súdu konajúceho v jeho veci došlo k vzniku zbytočných prietahov.

24. Predmetom konania pred ústavným súdom je preto posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

25. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

26. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty,

v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

27. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

28. K vzniku zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom môže pritom dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

29. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

30. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitosť prejednávanej veci, ústavný súd konštatuje, že návrhy na určenie manželského výživného v zásade patria medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Vychádzajúc z predloženého spisového materiálu, ústavný súd konštatuje, že nič nenasvedčuje tomu, že by išlo o skutkovo či právne mimoriadne náročný spor.

31. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní príslušného spisového materiálu ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní neovplyvnil nežiaducim spôsobom jeho dĺžku. Ústavný súd však poukazuje

na to, že sťažovateľ neprejavil dostatočný záujem o rýchle prerokovanie návrhu, keďže do podania ústavnej sťažnosti neurgoval postup súdu a nevyužil ani právny prostriedok, sťažnosť na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, ktorý mal potenciál odstrániť zbytočné prietahy v konaní dohľadom predsedu súdu nad plynulosťou konania. Ústavný súd aj uvedené skutočnosti zohľadňoval pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

32. Tretím hodnotiacim kritériom je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dĺžku konania poznačili obdobia neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (okrem iného napríklad od augusta 2019, keď vykonal úvodné procesné úkony, do 3. augusta 2020, keď sa uskutočnilo prvé pojednávanie (pričom vo veci samej sa konať ani nezačalo z procesných dôvodov), od 28. septembra 2020, keď súd vec prerokoval, do 3. mája 2021, keď sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, od 13. mája 2022, keď odvolací súd vrátil vec okresnému súdu, do 20. októbra 2022, keď si okresný súd vyžiadal listinné doklady), ako i značné časové odstupy medzi realizovanými procesnými úkonmi.

33. Ústavný súd zastáva názor, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval i nesústredene a neefektívne v súvislosti s nariad'ovaním a prípravou pojednávaní, ako aj v súvislosti s dokazovaním (odvolací súd prvoinštančný rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu z dôvodu, že okresný súd nevykonal nevyhnutné dokazovanie a svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil). Z uvedených zistení je zrejmé, že okresný súd nezvolil v súdnom konaní taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza.

34. K argumentácii okresného súdu v súvislosti s vplyvom objektívnej skutočnosti (pandémia ochorenia COVID-19) na plynulosť súdnych konaní dáva ústavný súd do pozornosti, že samozrejme prihliada na túto objektívnu skutočnosť (uvedené ústavný súd koniec koncov už zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 27/2022 pozn.), no v okolnostiach danej veci ústavný súd poukazuje na charakter napadnutého konania, zastávajúc názor, že ani uvedená objektívnymi okolnosťami spôsobená prekážka nie je spôsobilá okresný súd zbaviť zodpovednosti za jeho neefektívny postup, nečinnosť a neprimeranú celkovú dĺžku konania.

35. Ústavný súd stabilne pripomína, že personálne obsadenie súdu, jeho organizácia, vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako i optimalizácia súdnictva, teda nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nad rámec poznamenáva, že je táto okolnosť z individuálneho hľadiska, teda z hľadiska osoby zákonného sudcu pochopiteľne ospravedlniteľná, avšak z hľadiska celkovej zodpovednosti okresného súdu za plynulosť konania vo veciach sporových strán ju zohľadniť nemožno.

36. Ústavný súd preto s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania (takmer 4 roky), na zistené obdobia nečinnosti okresného súdu a jeho nesústredený postup dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol,

že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku rozhodnutia).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

37. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

38. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou vo veci konal.

39. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prieťahov, pretože ku dňu prerokovania ústavnej sťažnosti nebolo v merite veci právoplatne rozhodnuté (bod 2 výroku rozhodnutia).

40. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

41. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

42. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

43. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie 2 000 eur s odôvodnením, že napadnuté konanie sa bezprostredne týka jeho súkromia a osobného života.

44. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

45. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú dĺžku napadnutého konania, neodôvodnenú nečinnosť i neefektívny postup okresného súdu, berúc do úvahy i predmet a charakter napadnutého konania.

Zároveň však ústavný súd pri rozhodovaní o výške priznaného primeraného finančného zadosťučinenia prihliadol na prístup sťažovateľa k priebehu napadnutého konania, keď napriek nespokojnosti s postupom okresného súdu nevyužil jednoduché a prístupné prostriedky (sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona o súdoch), ktoré mohli viesť k tomu, aby v jeho veci konajúci súd konal a rozhodol, ale volil priamo podanie ústavnej sťažnosti. Po zohľadnení týchto okolností, majú na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 300 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku rozhodnutia).

46. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

VI.

Trovy konania

47. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním právnou zástupkyňou.

48. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2021, ktorá bola 1 163 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2022. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2022 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 193,83 eur. Takto stanovená odmena predstavuje pri dvoch úkonoch 387,66 eur, s režijným paušálom 2 x 11,63 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) spolu 410,92 eur. Pokiaľ ide o ďalší úkon právnej služby – repliku sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré mu nie sú známe, preto odmenu za uvedený úkon nepriznal. Ústavný súd teda priznal úspešnému sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 410,92 eur (bod 4 výroku rozhodnutia).

49. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu